

ОЛІМПІАДА З ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ: СЬОГОДЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ

Синиця В. Г., Бсляєва О.М.

Обґрунтовується думка, що предметна олімпіада з латинської мови - це один із дієвих засобів досягнення провідної мети навчання латинської мови в медичному виші – формування в студентів термінологічної компетенції.

Ключові слова: латинська мова, навчальна діяльність, мотивація, олімпіада.

Згідно з «Положенням про Всеукраїнську студентську олімпіаду», затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 грудня 2012 р. за № 1410 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27 грудня 2012 р. за № 2207/22519 щороку у вищих навчальних закладах проводяться два етапи Всеукраїнської студентської олімпіади. До переліку навчальних дисциплін, зокрема професійно-орієнтованих, напрямів і спеціальностей включено і латинську мову.

Предметна олімпіада з навчальної дисципліни «Латинська мова» стала однією з ефективних форм навчальної діяльності, яка уможлиблює застосування комплексу активних методів і новітніх технологій навчання, а «... сам факт участі в олімпіаді, що проходить в атмосфері творчості і спілкування, викликає почуття причетності до інновацій, які відбуваються в науці» [4].

Олімпіада з латинської мови проводиться у два етапи: внутрішньовишівський етап і власне Всеукраїнська студентська олімпіада. До внутрішньовишівського етапу допускаються всі охочі студенти, атестаційний бал яких складає 4,5 – 5,0. Учасникам пропонується пакет тестових завдань підвищеного рівня складності, які мають бути виконані ними впродовж двох академічних годин. Ці конкурсні завдання пов'язані з їхньою майбутньою професійною діяльністю і охоплюють три провідні

напрями термінологічної грамотності: анатоμο-гістологічний, клінічний і фармацевтичний, тому конкурсні завдання розподіляються рівномірно: 30% співвідносяться з анатоμο-гістологічним розділом програми, 30% – із клінічним, 30% – із фармацевтичним. Ураховуючи притаманне латинській мові загальнокультурне значення дисципліни, 10% питань традиційно спрямовані на перевірку знань конкурсантів з історії розвитку латинської медичної термінології, біографій видатних представників античності, латинських афоризмів і професійних кліше.

Типовими є завдання на виявлення фонетичної, орфографічної та акцентологічної компетенції учасників олімпіади, вмінь використовувати базові словотвірні, морфологічні, синтаксичні норми латинської мови, належного рівня лексичного запасу фахової термінології з урахуванням освітньо-кваліфікаційної характеристики спеціаліста.

Виникають певні проблеми щодо відбору питань, пов'язаних із визначенням загальної й соціумної культури першокурсників, розширенням їхнього лінгвокультурознавчого кругозору, оскільки відсутні певні стандарти і кожен викладач проявляє креативний підхід до формування у своїх студентів культурно-естетичної ерудиції. Це приводить до безмежного розширення рамок інформативно-пізнавального матеріалу з різних аспектів стародавньої медицини і не дає можливості прогнозувати, яка саме інформація буде включена організаторами до конкурсних завдань у другому етапі олімпіади.

За результатами відбіркового етапу визначають переможців, яких рекомендують до участі в другому етапі Всеукраїнської студентської олімпіади. Окрім того, аналіз виконаних завдань із діагностичною метою визначає рівень сформованості знань і навичок, окреслює коло проблем, на які слід звернути особливу увагу при проектуванні індивідуальних занять під час підготовки до другого етапу олімпіади. Безумовно, для участі у Всеукраїнській студентській олімпіаді недостатньо знань тільки програмного матеріалу, необхідно на рівні довготривалої пам'яті засвоїти значно більшу

кількість початкових і кінцевих терміноелементів, частотних відрізків, ботанічні та фармацевтичні назви рослин; звернути особливу увагу на явища синонімії, детальніше вивчити термінолементи-омофони тощо. З огляду на все це виняткову роль відіграє особистість викладача, його вміння виявити талановитого студента, розкрити його індивідуальний і творчий потенціали, створити на практичних заняттях і в позааудиторній індивідуальній підготовці умови, які б сприяли розвитку навчальної діяльності студента, підвищували його самооцінку, віру у власні сили і прагнення до перемоги.

Глибоко переконані в тому, що олімпіаду з латинської мови слід проводити з урахуванням фахово орієнтованої спрямованості навчання дисципліни в таких підсекціях: латинська мова і медична термінологія - для студентів спеціальностей «Лікувальна справа», «Педіатрія», «Медична психологія»; латинська мова і стоматологічна термінологія - для студентів стоматологічних факультетів; латинська мова і фармацевтична термінологія - для студентів спеціальності «Фармація». Ураховуючи те, що в багатьох вищих навчальних закладах України навчаються студенти-іноземні громадяни, для яких викладання дисциплін здійснюється англійською мовою, цікаво було б і для них виокремити секцію на олімпіаді. Перспективним, на наш погляд, є проведення олімпіади з латинської медичної термінології для студентів старших курсів, що значно підвищило б мотивацію вивчення латинської мови на першому курсі.

Термін проведення Всеукраїнської олімпіади з навчальних дисциплін, напрямів і спеціальностей (переважно березень-квітень поточного року) та базовий вищий навчальний заклад визначаються наказом МОН України. Це означає, що кожен виш має визначитися з переможцями першого етапу в лютому. Станом на вказаний період студенти першого курсу медичного, педіатричного і стоматологічного факультетів володіють тільки матеріалом анатомо-гістологічного циклу, який вивчається впродовж першого семестру і виноситься на перший модуль. До середини квітня студенти встигають вивчити ще один розділ (клінічну термінологію або загальну рецептуру,

залежно від робочої навчальної програми кожного вишу), чого звісно недостатньо для участі в другому етапі олімпіади. Тому доводиться посилено інтенсифікувати навчальний процес тих студентів, які рекомендовані до подальшої участі в олімпіаді. Для цього ми використовуємо насамперед moodle, який наповнений у Буковинському державному медичному університеті з 2010 року; рекомендуємо додатково вивчати матеріал за підручником «Латинська мова і основи медичної термінології» (за ред. Л. Ю. Смольської) для медичних факультетів [2], «Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium» (за ред. О. М. Беляєвої) для студентів стоматологічних факультетів [1], «Латинська мова» (автори: Паласюк Г. Б., Чолач В. В.) для студентів фармацевтичних факультетів [3]. Засвоєння матеріалу відбувається під суворим контролем викладача, який готує студента до участі в олімпіаді. Паралельно пропонуємо студентам за визначений час у присутності викладача розв'язувати тестові завдання різних рівнів складності, які відшукуємо в INTERNET-олімпіадах та укладаємо самостійно. Додаткові заняття з такими студентами проводимо двічі за тиждень, що дає можливість до зазначеного в наказі МОН терміну досить добре підготуватися до участі в другому етапі олімпіади.

Ураховуючи вищезазначене, важливість і необхідність щорічного проведення олімпіади з навчальної дисципліни «Латинська мова» є незаперечною, адже олімпіада мотивує студентів до поглибленого вивчення предмета, сприяє розвитку логічного мислення, розвиває вміння застосовувати на практиці навички аналізу й синтезу, значно підвищує термінологічний, лінгвокультурологічний і соціокультурний рівні розвитку студента.

Список використаної літератури

1. Беляєва О. М. Lingua Latina ad usum stomatologiae studentium / О. М. Беляєва, В. Г. Синиця, Л. Ю. Смольська, М. І. Гуцол. — К. : ВСВ «Медицина», 2015. — 495 с.
2. Смольська Л. Ю. Латинська мова і основи медичної термінології / Л.

Ю. Смольська, О. Г. Пилипів, О. Г. Кісельова. — К.: Медицина, 2008. — 357 с.

3. Паласюк Г. Б. Латинська мова / Г. Б. Паласюк, В. В. Чолач. — Тернопіль : Укрмедкнига, 2000. — 345 с.
4. Щербакова И. В. Технология организации и проведения предметных олимпиад в педагогическом вузе / И. В. Щербакова // Педагогическое образование и наука. — 2010. — № 8. — С. 96 — 100.